

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Jana Dvořáka, JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **Č. M.**, zast. Mgr. Dagmar Dřímálovou, advokátkou, se sídlem Praha 6, Muchova 9/223, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2006, č. j. 10 Az 11/2005 - 58,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 3. 2006, č. j. 10 Az 11/2005 - 58, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Zástupkyni žalobce Mgr. Dagmar Dřímálové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 11. 5. 2005, č. j. OAM-314/LE-05-07-2005, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném do 31. 8. 2006 (dále jen „zákon o azylu“), a dále na žalobce nevztáhl překážku vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. V odůvodnění žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byla jeho obava z uvěznění syrskou policií, která žalobce pronásleduje pro jeho účast na prokurdských demonstracích v Damašku dne 13. a 14. 3. 2004. Žalovaný shledal, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani důvody pro udělení azylu podle § 13 téhož zákona, a nezjistil ani důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný dále dospěl k závěru, že žalobce nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi, které zakládají překážky vycestování.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, když nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a pro své rozhodnutí si neopatřil úplné podklady. Žalobce konstatoval, že naplňuje znaky skutkové podstaty § 12 zákona o azylu. Problémy, které měl žalobce v Sýrii a které vyličil při pohovoru, jsou podle něj dostatečným důvodem pro to, aby získal azyl. V případě návratu má žalobce za to, že mu hrozí přinejmenším vězení a ohrožení života, proto se na něj vztahuje překážka vycestování. Žalovaný dále podle žalobce porušil čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Žalobce navrhl, aby Městský soud v Praze napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Podáním ze dne 23. 5. 2005 žalobce požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Žalobce následně dne 26. 5. 2005 udělil plnou moc J. V., který obsáhlým podáním ze dne 14. 7. 2005 podanou žalobu doplnil.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 23. 3. 2006, č. j. 10 Az 11/2005 - 58, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění uvedl, že žalobce svou námitku nesprávného posouzení skutkového stavu nekonkretizoval, proto k ní soud nemohl přihlídnout a blíže se jí nezabýval. Skutečnosti tvrzené žalobcem nelze podle Městského soudu v Praze podřadit pod některý z důvodů podle § 12 zákona o azylu. Ojedinělou účast žalobce na spontánně vzniklé demonstraci v Damašku Městský soud v Praze nepovažoval za intenzivní a opakovaný projev politického přesvědčení žalobce, který se od roku 2000 stranické činnosti nevěnoval a jehož členství v kurdské politické straně zaniklo. Žalobce neměl žádné problémy s policií a podle názoru soudu jsou jeho obavy ze zatčení za účast na demonstracích neopodstatněné. Městský soud v Praze konstatoval, že žalobce nesplňuje důvody pro udělení azylu a žalovaný správně rozhodl, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování, neboť z jeho tvrzení nevyplývá, že by po jeho návratu do Sýrie nastala některá ze skutečností popsanych v § 91 zákona o azylu. Žalovaný podle soudu vycházel ze všech skutečností tvrzených žalobcem a informací týkajících se politické a ekonomické situace a dodržování lidských práv v Sýrii, tyto důkazy dostatečným způsobem vyhodnotil v odůvodnění svého rozhodnutí a Městský soud v Praze se s jeho právním posouzením ztotožnil. K žalobním bodům uvedeným v doplnění žaloby Městský soud v Praze nepřihlížel, neboť toto doplnění došlo k soudu až po lhůtě, kterou připouští zákon. S ohledem na tyto skutečnosti Městský soud v Praze žalobu v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. a požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Stěžovatel namítal, že ve lhůtě pro podání žaloby požádal o ustanovení zástupce pro řízení, čímž se lhůta pro podání žaloby staví. V den, kdy následně předložil soudu plnou moc udělenou J. V., podle stěžovatele odpadl důvod pro stavění běhu této lhůty, nicméně zástupce stěžovatele doplnění žaloby podal ještě před uplynutím lhůty. Doplnění žaloby proto musí být považováno za včasné. Stěžovatel dále podotkl, že soud o žádosti o ustanovení zástupce nerozhodl, a řízení by proto bylo nutno označit za zmatečné. Stěžovatel současně namítal, že se nemohl seznámit se zprávou Německého orientálního institutu, o kterou správní orgán své rozhodnutí opírá a která nebyla až do soudního jednání založena ve spisu. Stěžovatel zdůrazňoval své členství v Kurdské demokratické pokrokové straně v Sýrii, účast na demonstracích a nebezpečí z pronásledování ze strany syrských bezpečnostních sil, které

považoval za důvod pro udělení azylu, resp. překážky vycestování, neboť návratem by se vystavoval nebezpečí dlouhého věznění bez řádného procesu a nebezpečí mučení. Stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost a vyslovil, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný navrhl, aby byla kasační stížnost pro svou nedůvodnost zamítnuta.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 8. 1. 2007, č. j. 10 Az 11/2005 - 103, ustanovil zástupkyní stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Dagmar Dřímálovou, advokátku.

Stěžovatel dne 7. 3. 2007 předložil Nejvyššímu správnímu soudu důkazy k prokázání jeho politické angažovanosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před Městským soudem v Praze bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Vyšed ze správního spisu i spisu Městského soudu v Praze zjistil Nejvyšší správní soud, že rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno dne 16. 5. 2005, přičemž podle § 32 odst. 1 zákona o azylu bylo lze žalobu proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Stěžovatel žalobu podal dne 19. 5. 2005 osobně a dne 23. 5. 2005 předložil soudu návrh na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. O tomto návrhu však Městský soud v Praze nerozhodl.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. Byla-li navrhovateli ustanovena zástupcem některá z osob uvedených v odstavci 2, která je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen "daň"), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu; to samé platí i v případě, kdy osoby uvedené v odstavci 2 jsou společníky právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon jejich povolání a plátcem daně je tato právnická osoba. Požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení.

Citované ustanovení poskytuje účastníkovi řízení právo podat návrh na ustanovení zástupce pro soudní řízení, čímž realizuje ustanovení čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle kterého má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení.

Nedílnou součástí tohoto práva a práva na spravedlivý proces je právo účastníka na to, aby bylo o jeho návrhu na ustanovení zástupce rozhodnuto, a účastník tak dostal příležitost hájit svá práva u soudu prostřednictvím či za asistence kvalifikovaného zástupce, případně aby se mohl bránit proti rozhodnutí o neustanovení zástupce. Toto právo pak implikuje povinnost soudu o návrhu na ustanovení zástupce rozhodnout.

Nejvyšší správní soud k tomu připomíná, že podle zmíněného § 35 odst. 8 s. ř. s. po dobu od podání návrhu na ustanovení zástupce do právní moci rozhodnutí o něm neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení. Smyslem tohoto ustanovení je reálně umožnit ustanovenému zástupci účastníka doplnění žalobních bodů. Nedošlo-li by ke stavění této lhůty, bylo by v řadě případů ustanovení zástupce zcela bezúčelné a formální.

Návrh na ustanovení zástupce stěžovatel podal dne 23. 5. 2005, tedy před uplynutím lhůty pro podání žaloby, která měla skončit dne 31. 5. 2005. Podání tohoto návrhu však způsobilo, že lhůta pro podání žaloby od 23. 5. 2005 neběžela.

Vzhledem k tomu, že Městský soud v Praze nerozhodl o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě a vydal rozhodnutí o věci samé, rozhodl o žalobě v okamžiku, kdy ještě neuplynula lhůta pro podání žaloby, tedy ani pro její případné rozšíření (srov. § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.).

Svým postupem tak Městský soud v Praze porušil i právo stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.), použitelné podle čl. 10 Ústavy České republiky, neboť mu znemožnil domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a upřel mu právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě projednána nezávislým a nestranným soudem.

Nejvyšší správní soud podotýká, že se stěžovatel mýlí, pokud v kasační stížnosti tvrdí, že předložením plné moci udělené J. V. odpadl důvod pro stavění lhůty k podání a případnému rozšíření žaloby. Skutečnost, že si stěžovatel sám zvolil zástupce (obecného zmocněnce) a předložil soudu příslušnou plnou moc, totiž v žádném případě nezbavuje soud povinnosti rozhodnout o návrhu na ustanovení zástupce pro řízení.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že Městský soud v Praze pochybil, když o věci samé rozhodl, aniž před tím rozhodl o návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, a v důsledku toho rozhodl dříve, než uplynula lhůta pro podání žaloby. Tímto postupem Městský soud v Praze zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek Městského soudu v Praze podle § 110 odst. 1 s. ř. s., za použití § 109 odst. 3 téhož zákona, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Námítkami uplatněnými v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť dospěl-li k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla

mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci, nemohl usuzovat na důvodnost či nedůvodnost námitek ve vztahu k takovému rozhodnutí, jestliže výsledkem bezvadného procesu by mohlo být rozhodnutí jiné.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na Městském soudu v Praze tedy nyní bude, aby nejprve rozhodl o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, a teprve poté napadené správní rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů, které stěžovatele uplatnil v podané žalobě, v jejím doplnění a případně v dalších podáních, která stěžovatel soudu před uplynutím lhůty pro podání žaloby předloží.

V novém rozhodnutí ve věci Městský soud v Praze rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Dagmar Dřímálové, advokátce, která byla stěžovateli ustanovena usnesením Městského soudu v Praze č. j. 10 Az 11/2005 - 103, ze dne 8. 1. 2007, byla stanovena za jeden úkon právní služby ve výši 2100 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (převzetí a příprava zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b/ této vyhlášky) a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za každý úkon. Zástupkyni stěžovatele bude vyplacena částka ve výši 2400 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. dubna 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu